

Promo-LEX lansează Misiunea de Observare a Alegerilor Locale Noi din 21 noiembrie 2021

✘ *Asociația Promo-LEX lansează astăzi, 7 octombrie 2021, Misiunea de Observare (MO) a Alegerilor Locale Noi preconizate pentru 21 noiembrie 2021[1]. Observarea procesului electoral va cuprinde perioada electorală precum și ziua alegerilor (inclusiv turul doi de scrutin în localitățile în care va fi organizat), urmând a fi realizată de către echipa centrală, dar și de către 6 observatori pe termen lung (OTL) și 30 de observatori pe termen scurt (OTS), repartizați la nivel local.*

Misiunea de Observare Promo-LEX va monitoriza campania electorală din perspectiva respectării principiilor proceselor electorale democratice și a cadrului legislativ. Observatorii vor monitoriza activitatea organelor electorale și a altor instituții relevante, prestația concurenților electorali și a partidelor politice, inclusiv finanțarea campaniei electorale. În ziua alegerilor, vom urmări deschiderea și închiderea secțiilor de votare, procesul de vot, accesibilitatea sediilor, respectarea normelor epidemiologice, precum și numărarea buletinelor. Tradițional, MO Promo-LEX va efectua și numărarea în paralel a voturilor. În această perioadă, vom publica două comunicate de presă care vor însuma constatările observatorilor Promo-LEX privind desfășurarea scrutinului în ziua alegerilor (inclusiv turul doi de scrutin, dacă va fi cazul), iar rezultatele monitorizării și concluziile Misiunii de Observare vor fi expuse într-un raport.

Totodată, pornind de la experiența monitorizării alegerilor locale noi din 2018 și a alegerilor locale generale din 2019,

Promo-LEX reamintește despre unele aspecte problematice constatate anterior și care se pot repeta și în acest scrutin. Astfel, atragem atenția legislativului, organelor electorale dar și altor actori relevanți despre necesitatea asigurării unor **condiții echitabile la etapa de colectare a semnăturilor** pentru funcția de primar în cazul candidaților independenți, dar și despre **numărul exagerat de semnături** necesar a fi colectate în liste de subscripție pentru înregistrare în calitate de concurent la alegerile primarului mun. Bălți. Totodată, reiterăm existența unei **atitudini inechitabile față de candidatele independente femei** la funcția de primar, comparativ cu candidatele independente femei la funcția de deputat. La fel, constatăm în continuare **lipsa unor reglementări clare privind mecanismul de vot pentru cetățenii cu domiciliu și reședință valabile în ziua alegerilor locale**, dar și referitoare la **începutul campaniei electorale pentru turul doi de scrutin**.

Promo-LEX este organizația neguvernamentală cu cea mai vastă experiență de monitorizare a alegerilor la nivel național. Începând cu anul 2009 Promo-LEX a monitorizat 21 de scrutine (locale, parlamentare și prezidențiale) cu implicarea a peste 16 mii de observatori naționali. Scopul Misiunilor de Observare ale Promo-LEX este informarea publicului privind desfășurarea campaniei și sporirea încrederii cetățenilor în procesul electoral, contribuind astfel la asigurarea unor alegeri libere și corecte, conform standardelor internaționale și legislației naționale.

Misiunea de Observare a Alegerilor Locale Noi este desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”.

Pentru mai multe informații, contactați:

Elena Răileanu-Seremac,

ofițer de comunicare al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069895515, e-mail: elena.seremac@promolex.md

[1] La 21 noiembrie 2021 vor fi organizate alegeri locale noi în 15 localități (municipiul Bălți, comuna Ucraina și satul Opaci, raionul Căușeni, comuna Hârtop, raionul Cimișlia, orașul Cupcini și satul Hlinaia, raionul Edineț, comuna Ișcălău, satele Călinești și Pârlița, raionul Fălești, comuna Camenca, raionul Glodeni, satul Bălceana, raionul Hâncești, comuna Cneazevca, raionul Leova, satele Palanca și Ștefănești, raionul Ștefan Vodă, comuna Negurenii Vechi, raionul Ungheni).

APEL cu privire la eliberarea prizonierilor politici și încetarea persecutării activiștilor civici din regiunea transnistreană

În data de 7 octombrie 2021 o delegație a Republicii Moldova condusă de Viceprim-ministrul pentru Reintegrare Vlad Kulminski, se va afla în Moscova pentru a discuta mai multe subiecte bilaterale.

În contextul acestei vizite Asociația Promo-LEX solicită membrilor delegației Republicii Moldova să discute cu autoritățile ruse problemele respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova.

Amintind faptul că ambele state sunt responsabile de situația drepturilor omului, în mod deosebit vom menționa problema aplicării tratamentelor inumane și degradante, aplicarea abuzivă a reținerilor și aresturilor în regiune, inclusiv în temeiul unor învinuiri falsificate și împotriva persoanelor care au opinii critice față de regim și persoanele care controlează acest teritoriu al Republicii Moldova.

Mai nou, regimul de la Tiraspol a pus în practică sistemul represiv împotriva persoanelor care se expun liber în spațiul public, astfel fiind condamnate pentru presupuse fapte de extremism și spionaj. Unul dintre cele mai recente cazuri, în acest sens, a fost reținerea abuzivă și nejustificată de către structurile paramilitare din regiunea transnistreană a lui Dorel Roșca, veteran al războiului de pe Nistru, la data de 5 octombrie 2021. Totodată, la moment în așa numitele penitenciare sunt deținute sau riscă să fie deținute mai multe persoane care s-au expus critic față de regimul transnistrean aservit Federației Ruse.

Având în vedere că vizita delegației Republicii Moldova la Moscova este un prilej pentru abordarea acestor probleme, Promo-LEX solicită în mod repetat autorităților ambelor state să depună întreg efortul pentru:

- eliberarea imediată a lui Oleg Horjan, Adrian Glijin, Serghei Mirovici, dar și a altor deținuți politici din regiunea transnistreană acuzați abuziv de comiterea mai multor infracțiuni fără nici o fundamentare;
- încetarea urmăririi penale în privința persoanelor care se fac "vinovate" de încălcarea "legii extremismului" adoptate de către regimul de la Tiraspol și care constituie un instrument de represiune împotriva libertății de exprimare;
- asigurarea accesului liber pentru monitorizarea eficientă a situației privind drepturile omului în regiunea transnistreană, inclusiv prin implicarea apărătorilor drepturilor omului dar și a raportorilor speciali ai ONU.

Asociația Promo-LEX consideră că aspectele ce țin de respectarea drepturilor omului sunt elemente de bază care vor ajuta pozitiv și eficient procesul de identificare a soluțiilor pentru rezolvarea pașnică a problemei transnistrene. Dacă aceste aspecte vor fi ignorate în continuare, procesul de negocieri va rămâne unul formal, ineficient și fără rezultate.

Totodată, Asociația Promo-LEX subliniază importanța consultării și implicării în proces a reprezentanților societății civile, care monitorizează situația respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova.

Noi detalii în cazul Dorel Roșca, privat ilegal de libertate de către reprezentanții structurilor paramilitare din stânga Nistrului

Dorel Roșca ar fi fost "anunțat în căutare" de către MGB-ul local pentru distribuirea unor materiale cu caracter electoral în Zona de Securitate, în contextul campaniei pentru alegerile prezidențiale din luna Noiembrie 2020. Conținutul pliantelor electorale era adresat locuitorilor din stânga Nistrului prin care aceștia erau informați asupra riscurilor transportării organizate, a coruperii alegătorilor, dar și a răspândirii

COVID-19.

Prin urmare, în dimineața zilei de 5 Octombrie 2021, Dorel Roșca a fost reținut arbitrar de către așa-numiții grăniceri, fiind transportat la pretinsul comisariat de miliție din or. Dubăsari, iar ulterior escortat la MGB-ul din Tiraspol și interogată. Peste mai mult de 6 ore de la reținerea ilegală, Roșca a fost eliberat, fiind informat că va fi "cercetat în stare de libertate".

Reprezentanții MGB-ului de la Tiraspol i-au comunicat că faptele comise au fost calificate drept "instigare la extremism."

Asociația Promo-LEX apreciază reținerea lui Dorel Roșca drept privare ilegală de libertate, iar persecutarea acestuia pentru distribuirea unor pliante electorale reprezintă o ingerință inadmisibilă și nejustificată în exercitarea drepturilor sale, inclusiv la libertatea de exprimare.

În acest context, solicităm, în mod repetat, intervenția autorităților constituționale ale Republicii Moldova pentru clarificarea situației, dar și pentru a preveni problema reținerilor abuzive comise de către structurile paramilitare din regiunea transnistreană a țării.

Avocații Asociației Promo-LEX au preluat cazul și vor oferi asistență juridică lui Dorel Roșca.

Veteranul Dorel Roșca reținut de structurile de forță din

regiunea transnistreană

În dimineața zilei de 5 octombrie, la pretinsul post vamal din s. Lunga, r-ul Dubăsari, teritoriu controlat de către administrația de facto de la Tiraspol, a fost reținut Dorel Roșca, veteran al războiului de pe Nistru, care urma să ajungă în s. Corjova pentru a aduce un omagiu de rămas bun unui alt veteran, Valeriu Mițul, decedat la 2 octombrie 2021.

Dorel Roșca se afla împreună cu alți doi veterani ai războiului de pe Nistru, Chiril Motpan și Constantin Covrig. La intrare în s. Corjova, accesul veteranilor a fost îngădit de către reprezentanții structurilor de forță din regiunea transnistreană.

Peste o oră de verificări, așa-numita miliție locală a informat veteranii că Dorel Roșca este anunțat în urmărire în regiunea transnistreană, fiind ulterior reținut arbitrar și escortat la sediul "miliției" din Dubasari.

În acest context, Asociația Promo-LEX solicită autorităților constituționale, inclusiv Biroului Politici de Reintegrare, să asigure eliberarea imediată și necondiționată a lui Dorel Roșca și să depună eforturi suplimentare pentru a rezolva problema reținerilor și restricțiilor abuzive efectuate de către administrația de facto de la Tiraspol.

Închisorile din regiunea

transnistreană prezintă un pericol real pentru viața și sănătatea persoanelor

La data de 28 septembrie 2021, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a pronunțat Hotărârea în cauza *Drovorub v. Republica Moldova și Federația Rusă*, prin care a constatat încălcarea articolul 2 CEDO sub aspect material și procedural de către Federația Rusă. Curtea a obligat autoritățile ruse să achite reclamantei suma de 26 000 de Euro în calitate de prejudiciu moral și suma de 4 mii Euro în calitate de costuri și cheltuieli care urmează să fie achitate direct reprezentatului acesteia.

Cauza *Valentina Drovorub c. Republica Moldova și Federația Rusă* se referă la decesul fiului reclamantei în una din închisorile din regiunea transnistreană a Republicii Moldova la data de 1 noiembrie 2013. Administrația de facto de la Tiraspol nu a acordat asistența medicală adecvată în timpul detenției, încălcând, astfel, cerințele articolului 2 (dreptul la viață) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Curtea a constatat că R. (fiul reclamantei) pare să fi contractat tuberculoză și HIV în închisoarea din regiunea în 2006. Deși acest aspect nu intră în domeniul de aplicare al cauzei, este relevant în măsura în care R. suferea deja de aceste boli timp de peste cinci ani în momentul arestării și detenției sale în 2011, iar așa-numitele autorități ale închisorii din regiune cunoșteau despre acest fapt. Chiar și așa, în ciuda stării sale medicale grave, conform documentelor furnizate reclamantului de către administrația închisorii, lui R. i s-ar fi oferit tratament medical o dată în iulie 2013, adică la mai mult de 19 luni de la arestarea sa în decembrie

2011 și ulterior în octombrie 2013. În plus, deși autoritățile închisorii au observat deteriorarea stării de sănătate a lui R. în iulie 2013, l-au internat la secția medicală a închisorii abia la începutul lunii octombrie 2013, iar la un spital civil cu puțin înainte de moartea sa.

Curții nu i s-a prezentat dosarul medical al lui R. pentru a stabili dacă i s-a oferit într-adevăr asistență medicală și nici informații despre schema de tratament utilizată pentru a evalua dacă tratamentul administrat a fost adecvat stării sale particulare (*a se vedea Holomiov împotriva Moldovei, nr. 30649/05, §§ 115 și 121, 7 noiembrie 2006*). Chiar și dacă ar fi să presupunem că, tratamentul necesar era disponibil și că lui R. i s-a administrat un astfel de tratament potrivit informației indicate de către administrația închisorii, **nu se poate susține că acele măsuri au fost suficiente și întreprinse în timp util pentru a preveni rezultatul letal.** În special, Curtea a constatat că, cauza morții lui R. pare a fi o complicație previzibilă a stării sale medicale, dacă este lăsată netratată sau tratată incorect sau într-un mod nepotrivit. **Astfel de omisiuni ar fi putut fi prevenite printr-un screening medical adecvat și prin tratament și plasare la timp într-o secție medicală sau într-un spital specializat în tratamentul tuberculozei și al co-infecțiilor cu HIV.**

Din aceste considerente, Curtea a concluzionat că a existat o încălcare a articolului 2 din Convenție sub aspect material.

Curtea de asemenea a mai constatat că, nu a fost efectuată nicio anchetă adecvată cu privire la cauza morții lui R.. Cu toate acestea, este unul dintre principiile de temelie prevăzute la articolul 2 din Convenție în ceea ce privește astfel de cazuri medicale similare că, atunci când un deținut moare din cauza unei boli, autoritățile trebuie, din proprie inițiativă și cu diligența cuvenită, să deschidă o anchetă oficială pentru a stabiliți dacă ar fi putut fi pusă în joc neglijența medicală. Această obligație nu înseamnă că

recurgerea la legea penală este întotdeauna necesară; în anumite circumstanțe, o investigație efectuată în cursul procedurilor disciplinare ar fi fost suficientă (a se vedea *Mastromatteo împotriva Italiei [GC], nr. 37703/97, § 90, CEDO 2002-VIII*). Cu toate acestea, în pofida faptului că reclamantul a decedat într-un spital civil la o zi după ce a fost transferat dintr-un spital din închisoare, tratamentul medical al reclamantului nu a fost niciodată supus unei anchete independente, imparțiale și cuprinzătoare. Nu a existat nicio investigație dacă persoanele împuternicite cu supravegherea sănătății sale în închisoare, au fost în cele din urmă responsabile de neglijență medicală.

Pe lângă toate deficiențele menționate mai sus în tratamentul lui R., există, de asemenea, un eșec de a explica suficient moartea acestuia. Aceasta este o omisiune gravă, deoarece, în afară de preocuparea pentru respectarea drepturilor inerente a articolului 2 al Convenției în fiecare caz individual, sunt în joc interese publice importante. În special, cunoașterea faptelor și a posibilelor erori comise în cursul asistenței medicale sunt esențiale pentru a permite instituțiilor în cauză și personalului medical să remedieze eventualele deficiențe și să prevină erori similare.

În concluzie, Curtea a constatat că a existat, de asemenea, și o încălcare a articolului 2 din Convenție din cauza neexecutării unei anchete independente și cuprinzătoare a decesului fiului reclamantei.

Curtea a mai stabilit că, Rusia a exercitat un control efectiv asupra regimului de la Tiraspol în perioada în care au avut loc faptele. În lumina acestei concluzii și în virtutea sprijinului militar, economic și politic continuu acordat administrației *de facto* de la Tiraspol, fără de care altfel nu ar putea supraviețui, Federația Rusă este responsabilă de încălcarea drepturilor reclamantei în cauza respectivă. Guvernul Republicii Moldova a susținut în fața Curții precum că au depus eforturi consistente pentru a investiga

circumstanțele morții fiului reclamantei. Cu toate acestea, aceștia nu au putut avansa din cauza lipsei de cooperare a autorităților „RMN” care au reținut probele. Guvernul rus nu a prezentat careva observații specifice pe acest caz.

Potrivit avocatei Asociației Promo-LEX, Nicoleta Hriplivîi: ”Hotărârea este una mult așteptată, deoarece dezvăluie de fapt realitatea dură dincolo de gratii în așa-numitul sistem penitenciar din regiunea transnistreană. Acest sistemul ilegal este o mașină a regimului care distruge vieți! Persoanele care nimeresc în acest sistem, își pun în pericol sănătatea și viața. Problema deceselor în închisorile din regiunea transnistreană, este o problemă mai veche, nesoluționată nici în prezent. Această hotărâre confirmă încă o dată că drepturile omului nu pot fi negociate”.

Hotărârea poate fi accesată [aici](#).

Pentru mai multe informații, contactați:

Nicoleta Hriplivîi, Avocată, Asociația Promo-LEX

GSM: 069279133;

E-mail: nicoleta.hriplivii@promolex.md

**Combaterea maltratării – o
problemă nerezolvată în**

Republica Moldova. Iată constatările și recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei

În perioada 14-16 septembrie 2021, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a verificat măsurile pe care le-a întreprins Republica Moldova în vederea executării [grupului de cauze Levința](#) – hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) prin care au fost constatate aplicarea torturii și a relelor tratamente de către poliție, neinvestigarea eficientă a acestora, condamnarea în baza probelor obținute în urma maltratării, neacordarea asistenței medicale adecvate deținuților etc.

Urmare a verificărilor, în raport cu Republica Moldova, [Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a decis](#) următoarele:

- A îndemnat autoritățile naționale să promoveze politica de „toleranță zero” față de aplicarea relelor tratamente.
- A salutat [hotărârea Curții Constituționale](#) nr.31 din 29 noiembrie 2018 privind necesitatea acordării accesului părții vătămate și al reprezentantului acesteia la materialele urmăririi penale, dar a solicitat informații despre faptul când ajustările la cadrul legal vor fi adoptate.
- În același timp, numărul redus de cauze trimise în instanță și de condamnare a persoanelor care au aplicat maltratarea, indică o problemă continuă privind eficacitatea și calitatea investigațiilor. Astfel au

fost solicitate informații privind motivele reducerii numărului de investigații inițiate și transmise în instanță și dacă autoritățile continuă practica desfășurării unei anchete preliminare înainte de a iniția o investigație adecvată;

- Având în vedere că persoanele suspectate de aplicarea maltratării foarte rar sunt suspendate din funcție, au fost solicitate informații clare privind situația practică existentă la acest capitol.
- În vederea prevenirii de noi condamnări la CtEDO, au fost solicitate informații dacă au fost luate măsuri pentru combaterea practicilor de [neînregistrare oficială a reținerii și detenției](#) persoanei.
- Lipsa confidențialității în timpul examinărilor medicale a persoanelor aflate în custodia poliției este o problemă serioasă și a invitat în mod repetat autoritățile să adopte măsuri suplimentare pentru a asigura în practică o astfel de confidențialitate.

Anterior, Centrul de Resurse Juridice din Moldova și Asociația Promo-LEX au transmis Comitetului de Miniștri [o comunicare](#) prin care au informat Comitetul de Miniștri despre existența acestor probleme, dar și au menționat despre lipsa unui impact tangibil al reformelor și măsurilor de combatere a maltratării întreprinse până acum de autorități.

Următoarea sesiune a Comitetului de Miniștri de verificare a executării grupului de cauze Levița este preconizată în 2023.

APEL privind discursul

Președintei Moldova la ONU

Republicii

Potrivit informațiilor publice, în perioada 21.09.2021 – 22.09.2021 Președinta Republicii Moldova, Doamna Maia SANDU se va afla într-o vizită oficială în or. New York, SUA. De asemenea, potrivit comunicatului oficial, Președinta țării va ține un discurs la tribuna Organizației Națiunilor Unite.

Nu este clar care ar fi problemele care vor fi abordate în acest discurs, însă considerăm că problema respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană ar trebui să fie una prioritară.

Astfel, considerăm imperios necesară insistarea asupra respectării angajamentelor internaționale asumate de Federația Rusă privind retragerea forțelor armate și a munițiilor de pe teritoriul țării. La fel discursul în fața ONU reprezintă o oportunitate de a cere respectarea Declarației Universale a Drepturilor Omului de către Federația Rusă cu referire la acest teritoriu care se află în deplinul său control.

Este important a se aminti în acest context despre numeroasele cazuri de omor, tortură, rele tratamente, înrolare forțată în structurile militare ilegale, aplicarea unei pseudo-justiții în regiunea transnistreană, toate realizate sub acordul tacit al autorităților Federației Ruse. Aceste concluzii reies din zecile de hotărâri și decizii emise de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, care a constatat că Rusia este responsabilă de violarea drepturilor omului în această regiune.

Această responsabilitate pentru violarea drepturilor omului în regiunea transnistreană survine ca urmare a controlului militar, economic și politic realizat de Federația Rusă asupra regimului de la Tiraspol. Ignorarea angajamentelor asumate de către Federația Rusă în fața comunității internaționale de a executa efectiv aceste Hotărâri denotă faptul că problema respectării drepturilor omului nu mai suferă amânare și urmează a fi ridicată la tribunele tuturor instituțiilor responsabile de monitorizarea drepturilor omului.

Aceste cazuri și fenomene grave reprezintă un semnal pe care Administrația Prezidențială nu trebuie să le ignore, deoarece acestea sunt consecințe ale prezenței ilegale, ale rolului și ale activității militare ruse în regiunea transnistreană a Republicii Moldova.

De altfel vom sublinia că ONU ar putea contribui la monitorizarea respectării drepturilor omului în regiune prin delegarea unui raportor special pentru această zonă de conflict înghețată.

Asociația Promo LEX speră că în alocuțiunea sa, Președintele țării va da prioritate problemelor ce țin de situația drepturilor omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova și va face Apel către actorii internaționali relevanți să contribuie la garantarea drepturilor și libertățile fundamentale ale omului pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

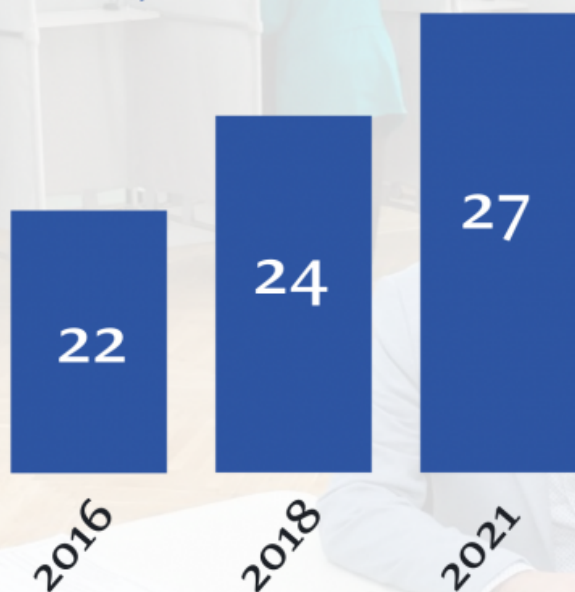
În aceste context, Asociația Promo LEX solicită Președintei Republicii Moldova:

- să insiste asupra respectării obligației de evacuare a muniției și militarilor Federației Ruse de pe teritoriul Republicii Moldova;
- să susțină public necesitatea executării Hotărârilor CtEDO privind violarea drepturilor omului în regiunea transnistreană de către Federația Rusă;
- să solicite Organizației Națiunilor Unite și Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU delegarea unui raportor special care să monitorizeze respectarea drepturilor omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova.

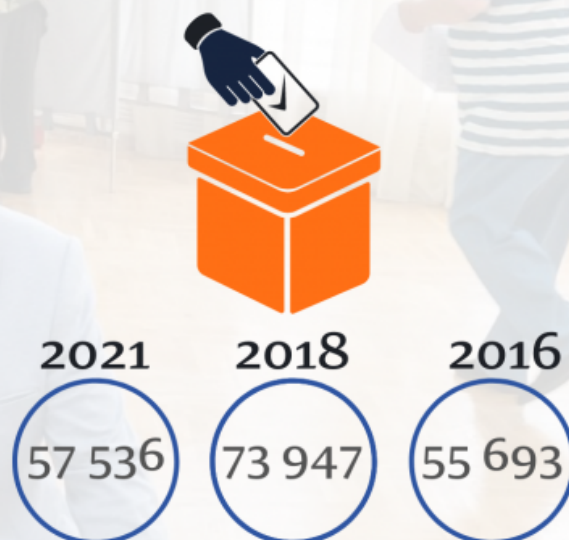
Federația Rusă a încălcat dreptul internațional prin organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Duma de Stat în regiunea transnistreană a Republicii Moldova

Federația Rusă a încălcat dreptul internațional prin organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Duma de Stat în regiunea transnistreană a Republicii Moldova

Secții de vot deschise

Participanți la alegeri

Pentru cine a votat majoritatea

2018

Vladimir Putin

96,4%

2016

"Rusia Unită"

83,2%

Constatări

- Secțiile de vot au fost deschise fără acordul autorităților constituționale de la Chișinău;
- Reacția târzie a autorităților de la Chișinău;
- Implicarea administrației de facto în procesul electoral;
- Agitație electorală din partea reprezentanților partidelor politice din FR;

Promo-LEX
Promovarea democrației și a drepturilor omului

În perioada 17 – 19 septembrie 2021 au avut loc alegeri pentru Duma de Stat a Federației Ruse. Autoritățile ruse au deschis în regiunea transnistreană 27 de secții de vot, ceea ce reprezintă cel mai mare număr de secții deschise până în prezent în această regiune a Republicii Moldova.

Ca și în precedentele scrutine organizate de Federația Rusă în regiunea transnistreană, deschiderea secțiilor nu a fost coordonată cu autoritățile constituționale, ce reprezintă o sfidare a Acordurilor bilaterale încheiate cu Republica Moldova.

Constatăm, totodată, că și reacția autorităților constituționale a fost una întârziată și echivocă cu privire la rezultatele acestui plebiscit organizat de către autoritățile ruse în comun cu administrația nerecunoscută a regiunii.

În pofida negării totale a controlului de facto asupra administrației secesioniste, autoritățile ruse reușesc să realizeze o colaborare cu administrația respectivă din perspectiva politicilor, în timp ce nu doresc să soluționeze problemele grave ale drepturilor omului în regiune.

Reamintim că controlul politic absolut asupra proceselor ce au loc în regiunea transnistreană a fost considerat un element important al asumării responsabilității pentru încălcările grave ale drepturilor omului în regiunea transnistreană de către Federația Rusă. Astfel, pe lângă controlul politic asupra proceselor ce au loc în regiunea transnistreană, controlul economic și militar constituie cele trei elemente determinante pentru menținerea concluziei că Rusia realizează jurisdicția de facto asupra regiunii (a se vedea Hotărârile Ilașcu v. Rusia și Moldova, Catan și alții v. Rusia și Moldova, Mozer v. Rusia și Moldova).

Totodată, Republica Moldova urmează să realizeze obligațiile sale pozitive de condamnare a oricăror manifestări din partea altor state care vin să susțină un regim care violează grav drepturile omului.

Recomandăm Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova să convoace, potrivit procedurilor diplomatice, ambasadorul Federației Ruse și să

solicite explicații pe marginea organizării scrutinului electoral în regiunea transnistreană, proces care a avut loc cu încălcarea dreptului internațional.

DECLARAȚIA Asociației Promo- LEX cu privire la procedura de desemnare de către Parlament a membrilor Comisiei Electorale Centrale și confirmare a componenței nominale a acesteia

În data de 16 septembrie 2021 Parlamentul Republicii Moldova urma să desemneze și să confirme componența nominală a Comisiei Electorale Centrale (CEC). Potrivit legislației, un membru CEC este desemnat de Președintele Republicii Moldova, iar ceilalți 8 membri sunt desemnați de Parlament, **cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției**. Potrivit calculelor matematice, majorității parlamentare îi revin 5 membri iar opoziției – 3 membri[1]. Totuși, ambele fracțiuni opozante au desemnat în total 4 membri (Blocul Comuniștilor și Socialiștilor, BCS – 3 persoane și Partidului Politic Șor, PPS – 1 persoană).

În rezultatul deliberărilor, legislativul a desemnat doar 5 membri ai CEC din partea majorității parlamentare. Totodată, cei trei candidați înaintați de BCS au părăsit sala plenului la etapa audierilor pentru desemnarea acestora de către Parlament, iar un candidat înaintat de fracțiunea PPS nu a întrunit numărul necesar de voturi. Respectiv, cu votul majorității deputaților aleși **Parlamentul a confirmat componența nominală a CEC în număr de doar 6 membri**: cinci desemnați de majoritatea parlamentară și unul desemnat de Președintele Republicii Moldova.

Asociația Promo-LEX apreciază constituirea CEC în termene legale, dar atrage atenția asupra componenței incomplete a autorității. **În opinia Promo-LEX[2] ambele fracțiuni opozante – BCS și PPS – trebuie prin dialog să ajungă la un consens privind candidaturile celor 3 membri CEC.**

De asemenea, atragem atenția că, **absența de la deliberări a membrilor CEC desemnați de BCS**, în condițiile în care și fracțiunea BCS a părăsit ședința Parlamentului, **poate fi tratată drept un semnal alarmant cu privire la imparțialitatea respectivilor potențiali membri ai CEC**. Amintim că potrivit jurământului depus de membrii Comisiei aceștia trebuie să-și exercite „fără părtinire atribuțiile”.

Chiar dacă Comisia este funcțională și cu 6 membri, ședințele

CEC fiind deliberative dacă la ele participă majoritatea membrilor, suntem de părere că, componența trebuie să fie completată în mod urgent pentru a asigura eficiența, reprezentativitatea și legitimitatea plenară a instituției. În plus, Comisia trebuie deja să demareze procesul de organizare a alegerilor locale noi din 21 noiembrie 2021.

În circumstanțele de fapt și de drept constituite, **Promo-LEX face apel către opoziția parlamentară să dea dovadă de responsabilitate**, să discute între fracțiuni asupra candidaturilor și să înainteze fără amânare Parlamentului pentru desemnare și confirmare candidaturile a trei membri ai CEC.

[1] 3.00 = 2.53 (Blocul Comuniștilor și Socialiștilor, BCS) + 0.47 (Partidul Politic Șor, PPȘ)

[2] Această declarație este publicată în calitate de reacție la vizarea Asociației Promo-LEX în discursul unor deputați în ședința Parlamentului din 15 septembrie 2021.

Majoritatea acțiunilor din PNADO 2018-2022 planificate pentru respectarea drepturilor omului în localitățile din regiunea transnistreană, sunt

nerealizate

Asociația Promo-LEX constată că 14 acțiuni din 25 planificate în Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018–2022 (PNADO) pe domeniul de intervenție nr.16 *”Respectarea drepturilor omului în localitățile din Stânga Nistrului”*, nu sunt realizate de către autoritățile responsabile.

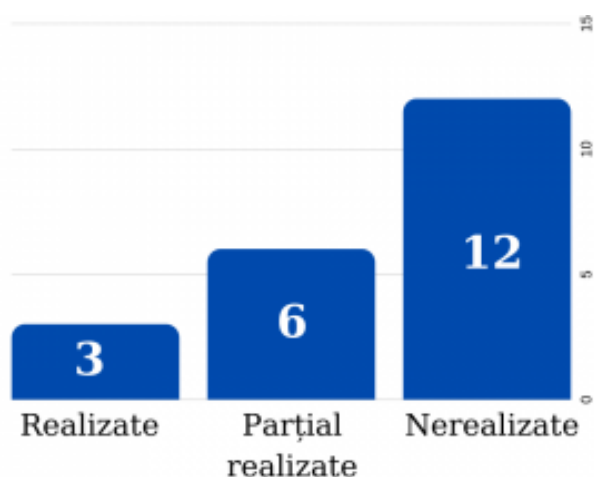
Această concluzie reiese din [Raportul de evaluare a implementării PNADO 2018-2022](#), care conține constatările pentru anul 2020. Anterior, Asociația Promo-LEX a mai elaborat un [Raport de evaluare a implementării PNADO 2018-2022 pentru perioada de implementare 2018-2019](#).

Asociația Promo-LEX își exprimă îngrijorarea față de menținerea în continuare a unui nivel scăzut de realizare a PNADO. Deși sunt înregistrate anumite progrese, se constată un număr mare de restanțe în raport cu rezultatele planificate. Există o lipsă de comunicare și coordonare între instituțiile desemnate responsabile, care încă nu au o viziune comună de interacțiune în vederea punerii în aplicare a Planului.

Aceste activitate de evaluare intermediară a PNADO, vine să accentueze importanța evaluării alternative celei făcute de autorități, care scoate în evidență neajunsurile ce ar putea fi excluse până la finalizarea perioadei de implementare a PNADO 2018-2022. Raportul este adresat, în special, factorilor de decizie responsabili de implementarea activităților planificate în domeniul vizat.

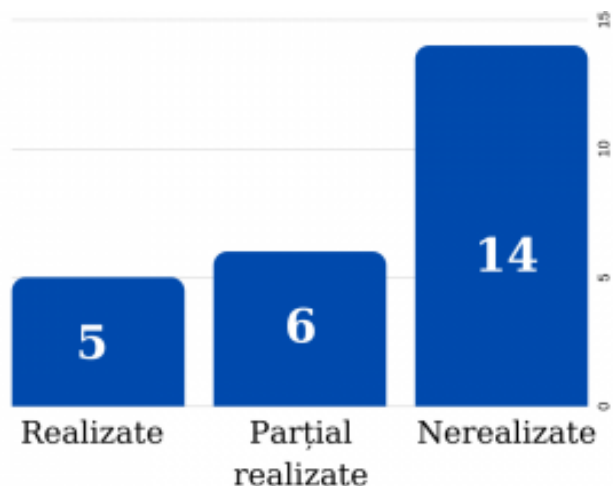
Analiza gradului de implementare al Planului pe parcursul anului 2020 pe domeniul de intervenție nr.16, a permis evidențierea unor progrese, dar și a restanțelor. **Pe lângă progresele constatate în perioada de monitorizare 2019–2020, analiza comparativă a gradului de implementare a PNADO pe domeniul de intervenție nr. 16 în această perioadă evidențiază în continuare menținerea unei rate înalte de neexecutare a activităților planificate și depășirea termenelor de realizare a acestora.**

Graficul nr. 1. Nivelul de realizare a subacțiunilor monitorizate pentru perioada de raportare 2019 (21 de subacțiuni monitorizate și evaluate în anul 2019)

Graficul nr. 2. Nivelul de realizare a subacțiunilor monitorizate pentru perioada de raportare 2020

(25 de subacțiuni monitorizate și evaluate în anul 2020)

În pofida măsurilor întreprinse de către instituțiile responsabile de implementarea activităților din domeniul vizat pentru perioada raportată, nici în anul 2020 nu au fost înlăturate impedimentele și provocările care împiedicau realizarea obiectivului general planificat de PNADO III pe domeniul de intervenție nr. 16:

- Lipsa unui mecanism clar de abordare sistematică în cadrul procesului de negocieri a problemelor prioritare din domeniul drepturilor omului face imposibilă realizarea unor acțiuni planificate. Se menține și în anul 2020 problema blocării de către regimul de la Tiraspol a includerii în procesul de negocieri a problemelor prioritare din domeniul drepturilor civile și politice, cum sunt: *dreptul la libertate și securitatea persoanei; dreptul la libera circulație; dreptul de a nu fi supus torturii; accesul la justiție; dreptul la viața privată; dreptul la libertatea de exprimare; dreptul la întruniri și asociere etc.*
- Numărul de ședințe ale Grupului de lucru pentru drepturile omului (GLDO), desfășurate în 2020 este foarte mic, ceea ce nu poate duce la atingerea țintei strategice stabilite cu privire la *intensificarea dialogului în domeniul drepturilor omului la nivel de experți pentru problemele drepturilor omului din localitățile din stânga Nistrului.*

- Lipsa de transparență în activitatea grupurilor de lucru sectoriale și a Grupului de lucru pentru drepturile omului (GLDO): în continuare nu se fac publice agendele ședințelor, pozițiile tuturor participanților la aceste grupuri de lucru.
- Nu se efectuează analiza sistemică a situației privind respectarea drepturilor omului în regiunea transnistreană și în zonele limitrofe de către Biroul politici de reintegrare.
- În continuare lipsesc mecanisme clare de protecție a persoanelor care desfășoară activități de promovare și apărare a drepturilor omului în localitățile din stânga Nistrului.

În acest context, Asociația Promo-LEX solicită Guvernului Republicii Moldova:

- Reevaluarea activităților raportate de autorități pe domeniul de intervenție nr. 16 *"Respectarea drepturilor omului în localitățile din Stânga Nistrului"* și implementarea activităților scadente.
- Întreprinderea unor măsuri urgente, care ar exclude implementare superficială a activităților pe viitor și ar spori nivelul de responsabilitate din partea autorităților.

Pentru mai multe informații, contactați:

Nicoleta Hriplivîi, Avocată, Asociația Promo-LEX

GSM: 069279133;

E-mail: nicoleta.hriplivii@promolex.md